

HAVO 5 Begrippenlijst Zintuigen

accommodatie

Instelling van ogen op ver of dichtbij zien, zodat de beelden scherp op het netvlies komen.

[Oefenvragen accommodatie \(gezichtszintuig\)](#) van **biologie interactief**.

[Accommodatie-animatie](#) van **bioplek**.

adaptatie

2. (In fysiologie): een verandering in de gevoeligheid (zowel toename als afname) van een zintuig, zodat het onder extreme omstandigheden goed kan functioneren. Bijv. Het aanpassen van de ogen aan heel sterk of heel zwak licht.

bijziendheid

Het alleen dichtbij kunnen zien - te compenseren met negatieve lenzen.

[Oefenvragen verziend/bijziend \(gezichtszintuig\)](#) van **bio**doen

blinde vlek

Plaats waar de oogzenuw het netvlies verlaat en waar geen kegeltjes of staafjes voorkomen. De blinde vlek bevindt zich aan de neuszijde van de gele vlek.

[Interactief model van het oog](#) van **bio**doen..

diepte (zien)

Verschijsel dat door het zien met twee ogen te schatten is hoever een voorwerp ongeveer verwijderd is. Dit komt doordat de twee ogen enigszins verschillende beeld vormen en de oogbolassen elkaar op een bepaalde manier snijden afhankelijk van de afstand tot het voorwerp.

drempelwaarde

Minimale sterkte van een prikkel die effect heeft.

gele vlek

Gedeelte van het netvlies, waarmee het scherpst kan worden gezien.

iris

Iris of regenboogvlies is het gekleurde vlies rondom de pupil van een oog.

[Interactief model van het oog](#) van **bio**doen.

[Oefenvragen iris/pupil](#) van **bio**doen.

kegeltje

Een van de twee soorten zintuigcellen in het oog. Kegeltjes zijn gevoelig voor kleur. Er zijn drie typen kegeltjes.

[Oefenvragen over staafjes en kegeltjes](#) van **bio**doen.

kleuren (zien)

Het waarnemen van kleuren met behulp van de kleurgevoelige zintuigcellen in de ogen.

kleurenblind

Niet in staat kleuren te zien doordat er een of meerdere typen kegeltjes niet werkzaam zijn.

netvlies

Binnenste laag van het oog, bestaande uit pigmentcellen, zintuigcellen en zenuwceluitlopers.

[Interactief model van het oog](#) van **biologie interactief**.

[Verdiepingsopdrachten over het netvlies](#) van **biologie interactief**.

osmoreceptor

Zintuigcellen die gevoelig zijn voor verandering in osmotische waarde (bijvoorbeeld van het bloed).

prikkel

Vanuit het milieu (intern of extern) inwerkende toestand of gebeurtenis.

prikkeldrempel

Situatie waardoor alleen prikkels boven een bepaalde sterkte (drempelwaarde) effect hebben.

pupil

Opening in de iris, waardoorheen het licht in het oog komt.

[Interactief model van het oog](#) van **bio**doen.

[Oefenvragen iris/pupil](#) van **bio**doen.

pupilreflex

Reflex waarbij de pupil afhankelijk van de lichthoeveelheid vernauwd of verwijd wordt.

[Animatie pupilreflex](#) van **bio**plek.

slakkenhuis

Gedeelte van het gehoororgaan, waarin vloeistoftrillingen worden omgezet in impulsen. In het slakkenhuis bevindt zich het orgaan van Corti.

staafje

Staafovormige lichtgevoelige zintuigcel in het netvlies, die een rol speelt bij het zien bij weinig licht. Staafjes hebben een lage drempelwaarde en liggen rondom de gele vlek.

[Oefenvragen over staafjes en kegeltjes](#) van **bio**doen.

staar

Oogziekte waarbij het gezichtsvermogen afneemt doordat de lens ondoorzichtig wordt. Staar komt vooral bij ouderen voor.

stereoscopie

Het kijken met twee ogen en daardoor diepte zien.

thermoreceptor

Zintuigcel die geprikkeld wordt door veranderingen in temperatuur.

verziendheid

Het alleen in de verte kunnen zien, te compenseren met positieve lenzen.

[Oefenvragen verziend/bijziend \(gezichts-zintuig\)](#) van **bio**doen.

zintuig

Orgaan dat veranderingen in het interne of externe milieu registreert.

zintuigcel

Cel die onder invloed van prikkels impulsen opwekt.